

Slovenski dom

Stev. 102

V Ljubljani, ponedeljek 5. maja 1941

Leto VI.

Hitler je včeraj govoril o vojni na Balkanu

Berlin, 5. maja. a. Vodja Nemčije in državni kancelar Adolf Hitler je sklical za včeraj popoldne ob šestih sestanek nemškega državnega zbora. Pred polnoštevilno zbranimi zastopniki nemškega naroda je imel voditelj Nemčije obširen govor v katerem je podal pregled vseh vojnih in drugih dogodkov od svojega zadnjega govora v Reichstagu.

Ob začetku je voditelj Nemčije omenjal govor, ki ga je imel 1. septembra 1939, ko se je vnela vojna s Poljsko. Vodja Nemčije je poudarjal, da se je vedno trudil za sporazum z Anglijo in da je bil zanj tudi pozneje, toda vselej so bili vsi njegovi poravnalni napor zmanj. Večina vojnih bujskačev se je smejala njegovim pomirjevalnim in kompromisnim predlogom in smatrala, da so te ponudbe za mir le izraz nemške slabosti. Zato je končno moral spregovoriti orožje. Začela se je borba za življenje in smrt.

Grčija in Jugoslavija žrtvi angleških splet

Vodja Nemčije je nato začel govoriti o vojni na Balkanu. Rekel je, da Nemčija do tega dela Evrope ni imela nobenih ozemeljskih zahtev, niti ni imela nobenih drugih namenov. Pač pa je bila na tem prostoru politično in gospodarsko zainteresirana. Če je bilo kdaj med dvema trgovinskima partnerjema urejeno sožitje in sodelovanje, je bilo to na Balkanu. S tem delom Evrope je Nemčija v miru trgovala in izmenjavala gospodarske dobrine. Nemčija je industrijska država in zato rabi surovine in živila. Toda Angliji in Združenim državam to urejeno sožitje ni bilo všeč in zato sta spravili v tek vse svoje sile, da bi razdrle to enoto. Nemčija je vse svoje na Balkanu kupljeno blago plačevala s svojimi dobrimi industrijskimi izdelki, medtem ko so demokracije te trge pušale zamemarijene ali pa so vse skupaj plačevale s svojimi lažnimi obljubami. Angleški predsednik vlade Churchill je storil vse, da je preprečil mir na Balkanu. Toda pokazalo se je, da so bila vsa angleška jamstva ničeva in so, drago veljale tistega, ki jih je vzel nase. Rumunija je bila tista, ki je morala angleška jamstva najbolj drago plačati. Drago je angleška jamstva plačala tudi Grčija, ki ji ta jamstva prav za prav sploh niso bila potrebna. Toda, tako je nadaljeval vodja Nemčije, jaz delam razliko med grškim narodom in njegovimi voditelji, ki so bili pokvarjeni in v mreži angleških interesov ter angleške politike in ciljev.

Nato je Hitler govoril o Italiji in njeni udeležbi v sedanjih vojni. Italija je bila lani junija prisiljena opustiti svoje stališče nevojskujoče se države in vstopiti ob strani Nemčije v vojno. Italija je v začetku živela v miru z Grčijo. Ta čas pa je Nemčija storila vse, da bi dovršila svoje priprave in da bi zmogla v celoti izvršiti svojo največjo nalogo, namreč pognati Angleže z zadnjega kosa evropske celine. Italija se je morala zaradi angleških splet zaplesti v vojno z Grčijo. Tudi Nemčija je bila letos prisiljena poseči na to bojišče. Toda Nemčija ni prišla pomagat Italiji, ker slednja pomoči ni potrebnja, pač pa je morala Nemčija izvesti vse preventivne ukrepe proti angleškemu nastopu na Balkanu. Nemška vojska si je bila že poprej nadela nalogo, da bo pognala zadnjega Angleža z evropske celine in zato je morala nastopiti.

Mi se zavedamo — izjavlja Hitler — da za sluga za ta uspeh pripada večji del naši zaveznički Italiji, ki je v šestmesečni borbi v zelo težkih okoliščinah in s samimi velikimi žrtvami proti Grčiji omrtvičila glavne grške formacije ter jih je predvsem oslabil na tak način, da je bil polom neizogiben.

Na jugovzhodu sta bili dve državi, ki sta se znali v dogodkih orientirati. Turčija je znala s svojo trezno in stvarno politiko še danes ostati samostojna, dočim je Jugoslavija padla kot žrtev angleških splet. Čeprav je nemški zunanji minister von Ribbentrop ponudil jugoslovanski vladi ugodne pogoje in čeprav ni bilo treba Jugoslaviji dati nobene pomoči državam Osi in trojnega pakta in čeprav ji je bil obljubljen prost izhod na Solun in ji ni bilo treba sprejeti nobenih stvari, ki bi žalile njeno samostojnost, in čeprav je pod takimi pogoji potem Jugoslavija pristopila k trojnemu paktu, je vendar čez dva dni prišlo poročilo o alarmantnih dogodkih v Belgradu. Državni udar v Belgradu je izvedla peščica angleških plačancev in vojnih bujskačev. Hitler je nato rekel poslancem, da spričo takšnega stanja, ki ga je ustvaril državni udar v Jugoslaviji, ni mogel ostati ravnodušen in ni mogel dovoliti tolikšnih žaljivk nemškega rajha. Moral je dati svoji vojski ukaz, naj napade. Hitler je rekel, da ni njegova navada, da bi sklepal pogodbe, od katerih bi imel izključno korist en pogodbenik, drugi pa bi imel samo škodo.

Majhne izgube nemške vojske

Angleški ministrski predsednik Churchill je govoril, da je imela Nemčija na svojem vojaškem pohodu skozi Balkan ogromne izgube in je navedel celo število 75.000 mrtvih Nemcev. Toda resnica je drugačna. Nemška vojska je ušla v Srbijo 6280 častnikov in okrog 837.600 podčastnikov in vojakov, vse samo srbske narodnosti. Pri Grkih je bilo ujetih okrog 8000 častnikov in 210.000 vojakov. Toda poudariti moram, je dejal nemški voditelj, da bodo vsi grški ujetniki takoj poslani domov. Doslej je nemška vojska ujela nad 9000 britanskih častnikov, podčastnikov in vojakov. Med njimi je bila večina Avstralcev in Novozelancev. Churchill je govoril, da je imela Nemčija na tem bojišču 21 divizij. Toda resnica je, da je imela Nemčija tam le dve oklepni diviziji, eno divizijo planincev in oddelke telesne garde. Celotne nemške izgube so bile sledeče:

57 častnikov in 1042 vojakov in podčastnikov je bilo ubitih, ranjenih pa je bilo 181 častnikov in 3571 podčastnikov in vojakov. Pogrešanih je 13 častnikov ter 372 podčastnikov in vojakov. V letalstvu je bilo ubitih 10 častnikov in 42 podčastnikov in vojakov, 36 častnikov in 104 podčastnikov in vojakov pa so izginili. Nemške izgube v balkanski vojni so bile torej najmanjše, kar jih je Nemčija kdaj imela v vojni.

Hitler je ugotovil, da je vojna na Balkanu sedaj končana. Promet je v vseh krajih Balkana ob-

Due dichiarazioni di vive riconoscenze e di lealtà al Duce

Il vescovo di Lubiana e i rappresentanti del popolo sloveno hanno inviato al Duce i seguenti indirizzi:

Ecco il testo del messaggio che il Vescovo di Lubiana Gregorio Rožman ha inviato al Duce a mezzo del R. Commissario Civile Grazioli:

»Duce, nell'apprendere con vivo giubilo l'incorporamento dei territori sloveni occupati dall'esercito italiano nel Regno di Italia, anche a nome del clero e della diocesi dei territori stessi, vi predo accogliere le espressioni della più viva riconoscenza per i generosi provvedimenti adottati per la popolazione, mentre invoco la benedizione di Dio sull'opera Vostra, su tutta la grande nazione italiana e sulla popolazione slovena, che nell'ambito dell'Impero di Roma potrà vivere e prosperare.«

Roma. Il testo del messaggio per il DUCE che i notabili della provincia di Lubiana gli hanno trasmesso a mezzo del R. Commissario Civile Grazioli: »Ne momento in cui il territorio sloveno occupato dalle Forze Armate Italiane entra a far parte del grande regno d'Italia,

a nome di tutta la popolazione Slovena, Noi, eleviamo le espressioni della più rispettosa devozione alla Maestà del Re e Imperatore, ed esprimiamo a Voi DUCE la nostra riconoscenza per i generosi e particolari provvedimenti, adottati nei nostri confronti che ci saranno sicura garanzia di vita e certezza per l'avvenire della nostra popolazione. Il rispetto alla nostra lingua ed alla nostra cultura ci dice con quale senso di alta romana giustizia l'Italia fascista sa governare i popoli posti sotto la sua protezione. DUCE, la popolazione slovena dimostrerà ancora più con i fatti la sua riconoscenza e la sua assoluta lealtà.«

Dott. Natlačen Marco ex bano, Pucelj Giovanni ex ministro rappresentante del partito nazionale Jugoslavo, dottor Francesco Novak ex ministro, Mohorič Giovanni ex ministro, dottor Gustavo Gregorin ex Senatore, dottor Gosar ex ministro, dottor Slavič rettore magnifico dell'università di Lubiana, dottor I. Adlešič sindaco di Lubiana, dottor Zirovnik presidente della camera degli avvo-

cati, dott. Giovanni Kuhar presidente della camera dei notai, ingegnere Pirkmajer presidente della camera degli ingegneri, Ceč Carlo presidente della camera del commercio e dell'industria, Smerkolj J. Albino presidente dell'Unione commercianti, Majcen Cirillo presidente dell'Unione albergatori, Kavka Carlo presidente dell'Unione artigiani, dottor Lavrič Giuseppe presidente della camera degli agricoltori, Jonke G. presidente della camera del lavoro, dottor Ravnihar Vladimiro presidente dell'associazione culturali, dottor Slokar Giovanni presidente dell'unione degli istituti bancari e delle assicurazioni, Praprotnik Augusto presidente dell'Unione degli Industriali, dott. Golia Adolfo ex deputato per la città di Lubiana, Rigler A. ex deputato del circondario di Kočevje, Smersu Rodolfo ex deputato del circondario di Lubiana, Starč Miloš ex deputato del circondario di Lubiana, dottor Koce Jure ex deputato del circondario di Cernomelj, Virant Stanko presidente dell'Unione giornalisti.

Dve izjavi živega priznanja in zvestobe Duceju

Ljubljanski škof in predstavniki slovenskega ljudstva so naslovili na Duceja naslednji izjavi:

Ljubljanski škof dr. Rožman je poslal sledečo vdanostno izjavo:

»Duce! Zvedeli smo z velikim veseljem, da je slovensko zasedeno ozemlje po Italijanski Vojski vključeno v Italijansko kraljestvo. Prosim Vas, da sprejmete najglobljo zahvalo v imenu duhovščine škofije tega ozemlja zaradi širokogrudne in skrbne ureditve, ki ste jo poklonili slovenskemu prebivalstvu.

Sprejmite tudi, Duce, izraze naše brezpogojne vdanosti in sodelovanja. Hkrati prosim, naj bošji blagoslov pride nad Vaše delo, nad ves veliki Italijanski narod ter nad slovensko ljudstvo, ki bo pod okriljem Rimskega Imperija lahko živel in se razvijalo.«

V trenutku, ko je slovensko ozemlje, zasedeno po Italijanski Oboroženih Silah, postalo del Velikega Kraljestva Italije, izražamo

v imenu vsega slovenskega prebivalstva Nj. Vel. Kralju in Cesarju najspoštivejšo vdanost in izrekamo Vam Duce, vso našo zahvalnost za plemenite posebne ukrepe, ki ste jih uvedli za naše ozemlje in ki naj bodo za nas varno jamstvo življenja in zagotovitev bodočnosti našega prebivalstva.

Spoštovanje našega jezika in naše kulture priča, s kako vzvišenim pojmovanjem rimske pravičnosti ume Fašistična Italija vladati narode, ki so pod njenim varstvom.

Duce, slovensko prebivalstvo bo dokazalo tudi v dejanju svojo zahvalnost in vso svojo lojalnost.

Dr. Marko Natlačen, bivši ban. Pucelj Ivan, b. minister, predstavnik JNS, Dr. Franc Novak, b. minister, Mohorič Ivan, b. minister, Dr. Gustav Gregorin, b. senator, Dr. Gosar Andrej, b. minister, Dr. Slavič, rektor univerze

v Ljubljani. Dr. Jure Adlešič, župan ljubljanski, Dr. Zirovnik Janko, predsednik odvetniške zbornice, Dr. Ivan Kuhar, predsednik Notarske zbornice, Ing. Pirkmajer, predsednik inženirske zbornice, Karl Ceč, predsednik TOI, Smerkolj Albin, predsednik trgovskega združenja, Majcen Ciril, predsednik Gostinskega združenja, Karel Kavka, predsednik obrtniškega združenja, Dr. Lavrič Jože, generalni tajnik knjižniške zbornice, Jonke Jože, predsednik Delavske zbornice, Dr. Ravnihar Vladimir, predsednik Kulturnih društev, Dr. Slokar Ivan, predsednik Združenja bančnih zavodov, Praprotnik August, predsednik Združenja industrijev, Dr. Adolf Golia, b. poslanec za Ljubljano, Rigler Alojz, bivši poslanec Kočevja, Smersu Rodolfo, b. poslanec za ljubljansko okoličje, Miloš Starč, b. poslanec ljubljani, okraj, Dr. Koce Jure, b. poslanec za Cernomelj, Stanko Virant, predsednik Novinarskega združenja.

Zgodovinska sobota 3. maja 1941

Tudi naše podeželje je z velikim veseljem in hvaležnostjo sprejelo Ducejev sklep o ustanovitvi avtonomne Ljubljanske province

Ljubljana, 5. maja. Sobota, 3. maja 1941 bo ostala v zgodovini slovenskega naroda zapisana kot velik, zgodovinski dan, ko je Duce podelil tistemu delu Slovenije, ki ga je zasedla Italijanska Vojska, s posebnim odlokom avtonomno ustavo. Ustanovljena je bila s tem Ljubljanska provinca pod vrhovno oblastjo Rima. To je kratka, pa za naše kraje tako pomembna vsebina velikega sklepa, s katerim je bila Ljubljanska provinca priključena Rinskemu Imperiju.

Ljubljana je bila preteklo soboto dopoldne v pričakovanju velikega dogodka. Naše ljudstvo ga je zasluilo, če tako sklepamo po splošnem razpoloženju v mestu, še preden sta izšla oba slobodna, opoldnevnik »Slovenski dom« in »Slovenski narod«. Ko pa so ljudje brali razširjeni izredni izdaji teh dveh dnevnikov, je vsem v tem napetem ozračju nenadno odleglo. Vsem

se je odvalil težki kamen od srca. Z velikim veseljem je ljudstvo sprejelo novico, da so zdaj naši kraji, ki jih je zasedla Italijanska Vojska, postali po visoki odločitvi Rima Ljubljanska provinca, priključena velikemu Italijanskemu Imperiju. Po mestu so veselo zavirale spet, kakor zadnjič ob prihodu italijanskega vojaštva, Italijanske zastave, po izloz-bah pa so se nenadno pojavile velike slike Vladarja Viktorja Emanuela III. in Duceja. Tudi vsi ljubljanski časopisi, ki so izšli v soboto, so prinesli na prvi strani velik sliko Nj. Vel. Kralja in Cesarja ter Duceja.

O globokem pomenu tega velikega zgodovinskega dogodka za naše kraje, zasedene po Italijanski Vojski, smo v našem listu poročali že v sobotni številki, vendar pa je ta dogodek tolikšne važnosti, da ga je treba poudarjati vedno znova. Vrednosti odloka, ki ga je v so-

boto izdal Duce, se bo naše ljudstvo zavedalo v pravi luči in spoznalo veliko bistroumnost, s katero je bil ta zgodovinski sklep izdan. Vedno bolj bo ljudstvo tudi občutilo svojo globoko hvaležnost za ta rimski sklep, ki nas je nenadno rešil morečih skrbi za bodočo usodo našega naroda. Zdaj, ko smo končno prišli v skupni Dom pod vodstvom pravičnega vladarja Savojskega Kraljeve Hiše, nam je odleglo in vsi smo se spet vrnili na delo, stvarjalno delo, po katerem se je naš narod vedno odlikoval v družini evropskih narodov.

S prav takšnimi čustvi kot naše glavno mesto Ljubljana, je zgodovinsko odločitev sprejelo tudi naše podeželje, kjer so prav tako veselo zaplapolale v soboto italijanske zastave in naznanjale radostno novico slovenskemu ljudstvu, obenem pa globoko vdanost in zahvalo Duceju za njegov modri ukrep.

L'investimento di Tobruk continua

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 4 maggio:

Nel Mediterraneo occidentale nostre formazioni da bombardamento hanno colpito con bombe di grosso calibro un incrociatore nemico. In Cirenaica continua con successo l'investi-

mento di Tobruk: sono stati nettamente respinti i tentativi nemici di contrattacco appoggiati da carri armati. Formazioni aeree italiane e tedesche si sono susseguite in azioni di bombardamento contro navi alla fonda, fortificazioni, batterie e concentramenti di truppe nemiche. Marsa Ma-

truh è stata bombardata.

Il nemico ha compiuto incursioni aeree su Tripoli e Bengasi: qualche danno e alcune vittime.

Un bombardiere inglese è stato abbattuto. Nell'Africa orientale attività di artiglierie nel settore di Amba Alagi.

Pritisk na Tobruk se nadaljuje

Nekje v Italiji, 4. maja. Uradno poročilo št. 333 generalnega štaba Italijanskih Vojnih Sil se glasi:

V zahodnem delu Sredozemskega morja so skupine naših bombnih letal izvedle napad z bombami velikega kalibra na sovražno križarko. Napad na Tobruk v Cirenaiki se uspešno nadaljuje. So-

vražnik je poskušal izvesti dva protinapada z oklopnimi edinicami, pa je bil gladko odbit. Skupine italijanskih in nemških letal so z uspehom bombardirale ladje na sidrišču, topniške utrdbe in koncentracije sovražnih čet. Bombni napad je bil izvršen tudi na Marsa Matruh.

Sovražnik je izvršil zračne polete nad Tripolis in Bengazi, kjer je bilo povzročeno nekaj škode in tudi nekaj človeških žrtev.

Eno angleško letalo je bilo sestreljeno. V Vzhodni Afriki v področju Amba Alagi topniško delovanje.

novljen. Angleška sabotaža je nemogoča. Nemčija nima nobenih ozemeljskih zahtev do Balkana, političen interes pa ima v tem, da na Balkanu vlada red in da se uredi redna in nemotena zamenjava blaga.

Italija dobila vpliv v celotnem svojem življenjskem prostoru

Vojna na Balkanu je prinesla zavezniški Madžarski zadoščenje, ker so se ji popravile njene meje, ki jih ji je skrojil krivični mirovni diktat. Hrvaška je dobila svojo samostojnost, Bolgarija je dobila pravične meje.

Naša zaveznica Italija bo dobila ozemeljski in politični vpliv, ki ji pripada v njenem življenjskem prostoru. Italija, naša zaveznica, bo dobila ozemeljsko in politično nadvlado v njenem življenjskem prostoru, ki pripada samo njej, in katerega si je več kot zaslužila z velikimi in krvavimi žrtvami, ki jih je morala doprinesiti od oktobra lanskega njen življenjski prostor. Grški in srbski narod pa bosta morala kmalu spoznati, kaj pomenijo posledice angleških splet in vojnih bujskačev. Anglija ima največjo krivdo na tej tragediji.

Nemška vojska je pa pokazala, da je najmočnejša in najbolj opremljena vojska na svetu. Njej se nihče ne more postaviti po robu in nihče je ne more premagati.

Vojna med Anglijo in Irakom

Bagdad, 5. maja. rr. Po zadnjih poročilih iz Iraka doživljajo Angleži velike neuspehe v borbi z iraškimi četami. Slednje so zavzele vsa manjša petrolejska polja in so tudi na več krajih pretrgale odvodno cev proti Hailli, tako imenovano Pipe line. Ankarški radio je včeraj sporočil, da so vsa petrolejska polja okrog Musula, ki so znana kot največja, poplavljena. Iraška vojska se povsod vojskuje proti Angležem, čeprav London vztrajno zatrjuje, da je prišlo le na nekaterih mestih do prask, drugod, kakor na primer v Bagdadu in Basri, pa vlada popoln mir. Kev pa je, da se je iraško ljudstvo povsod dvignilo proti napadalcu.

Ljubljana od sobote čez nedeljo

Kakor sobotno, tako je bilo tudi vreme v nedeljo čemerikavo, le z razliko, da ni deževalo. Zjutraj je bila megla, ki pa se je kmalu dvignila. Bilo je precej mrzlo. Na Grajski planoti in na strehi gradu je bilo čez noč zapadlo nekaj snega, kar je čudno, če pomislimo, da smo že v mesecu maju, ko ne bi smelo biti o snegu ne duha ne sluha, posebno v nižinskih krajih ne. Po Kamniških planinah in v višjih ležečih krajih je nov sneg kar pošteno zapadel. Zaradi mraza so ljudje oblekli spet suknje. To so bili seveda le bolj tisti, ki jih rado zebe. Današnje jutro pa obeta spet lepo vreme, seveda če ne pride znova nenadno presenečenje, kakršnih smo zadnje čase že kar navajeni.

Institut za italijansko kulturo začne danes s svojimi tečaji

Ravnateljstvo Instituta za italijansko kulturo v Ljubljani sporoča vsem svojim članom in vpisanim, da bo Institut spet prišel s svojimi popolnimi tečaji pouka in konferenc v ponedeljek, dne 5. maja s nespremenjenim urnikom.

Institut bo sprejel nova vpisovanja tako za tekoče tečaje, kakor tudi za nove tečaje, ki bodo poletni.

Za informacije se je obrniti na Tajništvo v uradnih urah.

Vojaški koncert na Kongresnem trgu

Italijanska vojaška godba, ki je s svojim polkom prišla v Ljubljano, je včeraj priredila svoj prvi javni koncert na prostranem Kongresnem trgu v sredi novozasajenega parka v Zvezdi. Ker je bilo vreme lepo, čeprav malo mrzlo, je na koncert prišlo nenavadno mnogo ljudi, ki so hoteli pač slišati kako igrajo italijanski vojaški godbeniki. Mirne duše lahko rečemo, da je koncert poslušalo nad 2 tisoč ljudi, ki so pazljivo sledili izvajanju lepih glasbenih del. Za začetek je vojaška godba odigrala učinkovito koračnico

svojega polka. Sledil je koncertni del s Seviljskim brivcem, delirij Donizettijeve opere Lucia di Lammermoor, madžarska plesa in kot zaključek spet Mornarska koračnica. Izvajanje vsega koncertnega sporeda je bilo vzorno. Nenavadno številni poslušalci so bili z izvajanjem zelo zadovoljni in so godbenike nagradili z dolgotrajnim ploskanjem.

Kdor ne misli sam obdelovati svoje zemlje...

V Ljubljani je še vedno precej lastnikov zemlje, ki jo pa oni sami ne mislijo obdelati. Te je mestna občina naprosila, naj ji dajo svojo zemljo v najem. Občina bo to zemljo spet razdelila na manjše parcele, ki jih bo dala v obdelavo revnejšim občanom. Kakor v Zagrebu, kjer je izdalo mestno poglavarstvo odredbo, da mora biti vsaka ped zemlje obdelana, tako hoče tudi Ljubljana izkoristiti vsak kosček zemlje. Kdor v Zagrebu ne bi svoje zemlje hotel sam obdelati, mu bo občina to zemljo enostavno odvzela in jo dala tistim, ki hočejo delati na zemlji. V Zagrebu bodo taka zemljišča kar odvzela, dočim v Ljubljani mestna občina naproša lastnike neobdelane zemlje, naj ji dajo v najem občini, ki jo bo potem še sama porazdelila tistim, ki bi hoteli imeti ped zemlje. Mnogo je namreč ljudi, ki bi radi kaj pridelali, zemlje pa nimajo. Takim hoče mestna občina pomagati. Hoče jih obvarovati pred pomanjkanjem ali morda celo pred gladom. Z veseljem moremo sicer ugotoviti, da so uvideli zemljiški posestniki tako zemljo že sami od sebe dali revnejšim v obdelavo, vendar na prošnjo županstva na žalost doslej še ni bilo pravega odziva. Mestna občina znova prosi posetnike večjih parcel, naj takoj mestnemu gospodarskemu uradu v Beethovnovi ul. 7-I. soba 23, prijavijo take parcele, ki so jih voljni dati mestni občini brezplačno v najem za oddajo manj premožnim slojem. Ni pa rečeno, da v Ljubljani ne bi moglo priti do takih ali še strožjih ukrepov, kakor so bili glede tega izdani v Zagrebu!

Deževje in mraz ovirata poljska dela

Ljubljana, 5. maja. Prvi dnevi letošnjega maja so bili zelo deževni, saj je padlo do davi v celoti že 72 mm dežja in prav hladni. Deževje je zemlja popolnoma namočilo. Zelo je oviralo poljska dela. Kmetje so morali povsod prekiniti saditev krompirja, fižola in koruze. Stari in izkušeni ljudje zatrjujejo, da je zadnji čas za saditev visokega fižola sv. Florijana. Včeraj zjutraj je sprva lahko rosilo, pozneje pa so začele naletavati, prav redko sicer, mokre in težke snežinke. Po hribih v okolici je nizko v ravnino zapadel precej na debelo težak in moker sneg. Pobeljeni so bili vsi vrhovi od Kureške dalje proti Krimu in naprej. Na planinah je včeraj neprestano snežilo. Naravno je, da je davi pritisnil zmeren mraz in je bilo prav hladno tako, da so suknje še vedno dobro došle. V okolici Črnuče so davi od 3. do 6. ure zadrževali znaten padec temperature in je ta čas živo srebro padlo celo pod ničlo na -2 stopinji

Celzija. V mestu smo imeli najnižjo temperaturo +2 stopinji C.

Zaradi deževja so vode začele naraščati, toda nikjer še ni nastopila večja nevarnost za povodnji. Ljubljana je v gorenjem toku dosegla visoko stanje, bregovi so bili vrhovi, toda nikjer se ni še razlila po poljih. Isca je pri barjanski šoli dosegla 1 m nad normalo. Tudi ta ni poplavlila njiv in travnikov.

Primerno slično mrzel majnik je bil 1. 1934, v mnogem pogledu pa še hujši. Takrat je v prvi polovici majnika nastopila sprva huda pomladanska poba, ki je napravila na raznem sadju ogromno škodo. Zapadel je nato moker sneg, ki je na raznih telefonskih in drugih napeljavah povzročil velikansko škodo. Nato so se pojavile velike pomladanske povodnji, ki so uničile po njivah vso setev in so bili n. pr. Barjani primorani konec maja v drugič saditi krompir.

V „Traviati“ je spet nastopila Zlata Gjungjenac

ki se je srečno vrnila iz bombardiranega Belgrada. Predstavo so gledali tudi številni častniki Italijanske Vojske

Včerajšnja predstava v ljubljanski operi, ko so igrali spet priljubljeno Verdijevo glasbeno delo »Traviato«, je bil nekak domač svečan dogodek. V vlogi Violette je namreč spet po dolgem času nastopila naša priljubljena sopranistka ga. Zlata Gjungjenac. Ko se je zastor po odigrani uverturi dvignil, je občinstvo navdušeno pozdravilo našo pevko, ki se je zdrava in srečno vrnila iz Belgrada. Mnogi ljubitelji naše Opere so bili namreč v skrbeh, kaj je neki z njo, ko je ostala v Belgradu, ki so ga Nemci pri zavzetju Srbije hudo bombardirali. Oddahnili so se prijatelji operne glasbe od prvih časopisnih vestih, ki so naznanile, da je ga. Gjungjenac živa in zdrava. Pri včerajšnji predstavi pa je občinstvo tudi pokazalo, kako je v Ljubljani ga. Gjungjenac priljubljena, saj jo je pozdravilo navse navdušeno. Go. Gjungjenac je ta pozornost očitno ganila.

Včerajšnja predstava »Traviato« so gledali tudi številni častniki Italijanske Vojske, ki so nastanjeni v naši Ljubljani. Nenavadno mnogo jih je bilo, ki so hoteli videti, kako kaj pri nas odigravajo prelepo »Traviato«. Tudi oni so bil zelo zadovoljni s to svojo, takorekoč narodno opero. Številni italijanski častniki so navdušeno ploskali predvsem Violetti, ge. Gjungjenac, ki

Zadušnica za dr. Kulovcem

Jutri, v torek dne 6. maja, na 30. dan smrti ministra dr. Franca Kulovca, velikega pobornika mira, bo ob sedmih v franciskanski cerkvi slovesna sveta maša zadušnica ter rekviem. Vsi prijatelji in častilci velikega pokojnika vabljeni.

Sprememba voznega reda na progi Ljubljana—Vrhnika

Pričenši s 5. majem 1941 vozijo na progi Ljubljana—Vrhnika trgi in obratno dnevno redno sledeči mešani vlaki:

Vlak št. 8032 a z odhodom iz Ljubljane ob 5.50 in s prihodom v Vrhnika trg ob 6.25;
vlak št. 8032 z odhodom iz Ljubljane ob 7.45 in s prihodom v Vrhnika trg ob 8.20;
vlak št. 8034 a z odhodom iz Ljubljane ob 10.30 in s prihodom v Vrhnika trg ob 11.05;
vlak št. 8036 z odhodom iz Ljubljane ob 14.00 in s prihodom v Vrhnika trg ob 14.35;
vlak št. 8038 a z odhodom iz Ljubljane ob 17.10 in s prihodom v Vrhnika trg ob 17.45;
vlak št. 8040 a z odhodom iz Ljubljane ob 19.00 in s prihodom v Vrhnika trg ob 19.35.
Vlak št. 8031 b z odhodom z Vrhnike trga ob 6.40 in s prihodom v Ljubljano ob 7.15;
vlak št. 8033 a z odhodom z Vrhnike trga ob 8.35 in s prihodom v Ljubljano ob 9.10;
vlak št. 8035 b z odhodom z Vrhnike trga ob 13.00 in s prihodom v Ljubljano ob 13.35;
vlak št. 8037 a z odhodom z Vrhnike trga ob 15.00 in s prihodom v Ljubljano ob 15.35;
vlak št. 8039 a z odhodom z Vrhnike trga ob 18.05 in s prihodom v Ljubljano ob 18.40;
vlak št. 8041 z odhodom z Vrhnike trga ob 19.35 in s prihodom v Ljubljano ob 20.30.

V zvezi s to spremembo se razveljavi na omenjeni progi do sedaj veljavni vozni red.

Vlaki 8032 a ter 8034 a in 8038 a imajo v Vrhniki trgu takojšnjo avtobusno zvezo do Postojne ter nato vlakovno zvezo za Trst, v obratni smeri pa vlaki št. 8033 a, 8035 b in 8041.

V najbolj obljubljenem delu Manille, glavnega mesta ameriških Filipinov, je izbruhnil ogromen požar, ki je uničil mnogo hiš. 25.000 prebivalcev je ostalo brez strehe. Trije ljudje so zgoreli, veliko pa je ranjenih. Škoda znaša skoraj milijon dolarjev. Požar se je mogel razširiti edino zaradi pomanjkanja vode.

bina pod oknom. Bil je sključen in je držal v roki železno palico, ki je nekdo bila najbrže pritrdjena na okno. Čudila se je zakaj oni tam zunaj niso našli nobene pote, koder bi prišli v hišo.

»Pojdi k vratom... nato po hodniku, desno. Vzemí svoje čevlje s seboj, a jih ne smeš obuti!«

Te besede ji je zašepetal Robin. Priklimala je in nemudoma izpolnila njegovo povelje. Vzela je čevlje in po prstih odšla po hodniku, dokler ni dospela do nekih vrat. Tu se je ustavila in čakala. Kmalu je zaskočila, da se ji Robin bliža.

»Ali so vrata odprta?« je tiho vprašal.

Hodnik je bil tako ozek, da je začutila rokov njegove srajce na svojem obrazu, ko je šel mimo nje. Vrata niso bila popolnoma zaprta, vendar jih ni bilo mogoče odpreti popolnoma brez šuma.

Sovražnik je bil medtem pri glavnih vratih in se trudil, da bi jih odprl. Robin je čakal dokler oni zunaj ni začel zopet ropotati s ključki, tedaj se je s hrbotom uprl v vrata. Sunkoma so se odprle. Robin pa je iztegnil roko, prijel deklico za laket in jo potegnil za seboj. Znašla sta se v kuhinji, kjer je zrak zaudarjal po zemlji in plesnobi. Robin je tipal po mokrih stenah, dokler ni našel drugih vrat.

Z druge strani hiše se je slišal močan ropot. Nekdo je hotel s silo odpreti hišna vrata. Robin je izbrlil ta ropot in se z vso silo zagnal v vrata, ki so takoj popustila. Znašla sta se na prostem, v gozdu.

se je res potrudila in doprinesla, da je bila današnja predstava na dostojni višini. Da je predstava tako lepo uspela, gre zasluga tudi vsem ostalim pevcem, takoj g. Franceljnu, ki je zadovoljivo odpel težko vlogo, kakor smo to pri njemu sicer navajeni. Seveda pa ni kvaril celotnega sijajnega izvajanja. Vzorno lepo je odpel vlogo Alfredovega očeta g. Janko. Njegov glas je bil izredno sočen in prodoren. Tudi ostala zasedba je bila prav dobra.

Zbor in orkester je vodil g. Štritof. »Traviato« je bila spet izvajana, kakor je v Ljubljani to že navada, pred razprodano hišo. Vsi so bili z izvajanjem zelo zadovoljni, saj ni čudno, ko so pa bile vloge dane v roke solidnim in izkušenim izvajalcem. Takih predstav si želimo še več.

Koledar

Danes, ponedeljek, 5. maja: Pij V., papež. Torek, 6. maja: Janez p. L. v.

Obvestila

Nočno službo imajo Iekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kural, Gosposvetska 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29, oktobra 31.

— Tečaj italijanščine, nemščine in nemške stenografije. Pojasnila: Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15. Italijanščino poučuje profesor, ki je diplomiral v Rimu.

Opozarjamo na violinski koncert, ki bo v petek 9. t. m. ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Dela skladateljev: Beethoven, Paganini, Škerjanc. Samo Hubad in Prevorsek bo izvajal violinist Uroš Prevorsek, bivši gojenec našega konservatorija in absolvent Glasbene akademije v Milanu. Na klavirju bo spremljal skladatelj Škerjanc. Vstopnice v Knjižarni Glasbene Matice.

Ravnateljstvo Zlate Glasbene Matice vabi starše in vse prijatelje naše mladine, da posetijo prvo javno produkcijo gojencev Glasbene Matice, ki bo v ponedeljek, 5. t. m. v mali Filharmonični dvorani ob četrti na 7 zvečer. Nastopili bodo gojenci klavirskega in violinskega oddelka Glasbene šole. Natančni spored, ki velja kot vstopnica, se dobi v Knjižarni Glasb. Matice.

Fiziološki gimnastični tečaj pod imenom »Vsele ure za mladino«, se zopet rodno vrši za dečke in deklice vsak torek in petek od 3 do 4 in od 4 do 5 popoldne v telovadnici učiteljskega, Rošljova cesta.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 17. uri po novem času.

Ponedeljek, 5. maja: Zaprtó.

Torek, 6. maja: »Komedija zmešnjav«. Red Premierski.

Sreda, 7. maja: »Trideset sekund ljubezni«. Red Sreda.

Opera. — Začetek ob 17. uri po novem času.

Ponedeljek, 5. maja: zaprtó.

Sreda, 7. maja: »Madame Butterfly«. Izven. Gostovanje Zlate Gjungjenčeve.

Baker, mesing in druge kovine ter staro železo plača najbolje »Metalia«, Gosposvetska cesta 16. Telefon 32-88.

Profesor v pokojni poučuje italijanščino. Uspeh gotov. Prevaja iz italijanščine tudi za tverke, kar želijo za svoje posle. Ponudbe na upravo »Slovenca«, pod — Dr. profesor A. R.

Globok voziček poceni naprodaj. Bezenškova ul. 28. Zelena jama.

Moški, ki je v soboto, dne 3. t. m., zvečer v kavarni Union vzel moški in ženski denžnik obojem (ženski denžnik je bil obojen na moškega) naj blagovoli oba vrniti istotam. Sicer sledi prijava na policijo!

Zaradi stalnih napadov je Malta izgubila svoj pomen

Rim, 5. maja. a. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da so v noči od 3. na 4. maj skupine bombnikov C. A. T. napadle pristanke naprave v pomorskem oporišču La Valletta (Malta) in letališče Mikaba. Bombni napad je bil zelo hud, ker so metali bombe velikega kalibra in zažigalne bombe. Povsod je bilo vse polno ruševin in ognjev. Zadele pa so bile tudi ladje, ki so se nahajale v pristanišču La Val-

letta. Letalski napadi na vojaške objekte in pristanišča za vodna letala na Malto so v polnem teku. Tisoči in tisoči ton eksplozivna preprečujejo sovražniku vsako reorganizacijo, da bi obdržal to zelo važno in stratezično pomorsko oporišče v redu. Lunin svet je omogočil razvoj raznih letalskih podvigov. Sovražnikova protiletalska obramba je bila, kakor po navadi, zelo ostra.

Churchill prikriva resnico o britanskih izgubah v Grčiji

Rim, 5. maja. a. Angleški ministri predsednik Churchill je potrdil, da je bilo 80% angleškega ekspedicijskega zbora na Balkanu rešenih. V berlinskih vojaških krogih pravijo, da je ta trditve popolnoma zgrešena. V istih krogih pa na podlagi zanesljivih vesti pravijo, da sta bili približno dve tretjini ujeti ali ubiti, ali pa sta utonili. Svet bo prav kmalu zvedel točne številke in za popolno angleško katastrofo.

Avstralsko prebivalstvo je zelo vnemirjeno

zaradi vesti o angleškem porazu, ker so sodelovali tudi avstralske čete v Grčiji.

Churchillova trditve, da je angleški ekspedicijski zbor v Grčiji imel 15 tisoč mrtvih, je samo del resnice. K temu je treba dodati še drugih deset tisoč izgubljenih mož. Navidež izgube pa so pretrpeli Avstranci in Novozelanci, ki so krili beg Angležev. Tudi vest, da je bilo ujetih 8000, je napolnila z grenkobo avstralsko prebivalstvo, ker so se Angleži rešili na račun Avstrancev.

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

»Švedova hiša — ali jo poznaš, Lenny?« Zaspali Lenny je izjavil, da je že slišal nekoč govoriti o tej hiši, da pa je ni še videl.

»Nekje za Elmirevjem posestvom mora biti,« je dejal. »Nisem bil sicer še nikoli tamkaj, toda saj gozdovi tu niso zelo razsežni.«

Pokazal je pot, po kateri bi morali iti. Anglež jima je dejal, da se vrne v mesto, da poizve, če je kaj novega, nato pa ju bo dohitel.

»Nocoj ga pa boste ujeli!« je vzkliznil vznemirjeno.

»Ne vem, kaj naj storimo z deketlom,« je nadaljeval zamišljeno in si gladil brke.

Dolgo je molčal. Očitno je razmišljal o tej neprilicni stvari. Končno pa je izjavil:

»Saj ona pri tem nikakor ni važna.«

Ko je zopet sedel h krmilu je še prijavil:

»V mestu se je nekdo od policije zanimal za vaju. Razume se, da sem rekel, da vaju nisem videl. Zelo ljubozni ste,« je ironično dejal Rdečbrade. Ko je avtomobil izginil, je položil tovarišu roko na ramo in dejal:

»Pojdiva! Pravijo, da straži v Švedovi hiši? Mogoče ji biva priskrbeli še enega gosta.«

Sedaj je bila Oktober že popolnoma budna. Ni se več branila; pač pa je pograbila roko, ki ji je tiščala usta in je napela vse svoje sile, da bi jo odstranila.

»Bodi tiho,« ji je zašepetal Robin. »Bal sem se, da boš zakrčala. Nekdo lazi okrog hiše.«

Prikimala je. Robin je odstranil roko in dvignil tudi svoj zabuhli obraz.

»Oprostí,« je zašepetal. »Ali moreš vstati brez ropota... počakaj!«

Objel jo je z obema rokama in previdno dvignil.

Zarjavela postelja je nekoliko zaskripala. Postavil jo je na noge in jo potisnil k steni v kateri je bilo okno.

»Ne smeš se ganiti!«

Nevrta je minila. V sobo se je počasi kradla jutranja svetloba, ki je predmetom in sencam v sobi dajala viden strahov. Vladala je grobna tišina; le tu pa tam je zunaj počila drobna suhljad.

Robin je čepel pod oknom. Le s težavo je videla njegovo sključeno postavo v lahmem svitu.

Mimo okna je smuknila neka senca. Nekdo je skušal previdno odpreti zunanja vrata. Deklica je slišala tiho kepanje. Nenadoma se je na nasprotni strani pojavila bleščeča svetloba. Nekdo je z električno svetilko pregledoval sobo skozi okno. Svetloba se je premikala od desne proti levi, od zgoraj navzdol. Nato je dosegla posteljo in tam nekaj časa obstala. Sedaj je Oktober razločno videla Ro-

binu pod oknom. Bil je sključen in je držal v roki železno palico, ki je nekdo bila najbrže pritrdjena na okno. Čudila se je zakaj oni tam zunaj niso našli nobene pote, koder bi prišli v hišo.

»Pojdi k vratom... nato po hodniku, desno. Vzemí svoje čevlje s seboj, a jih ne smeš obuti!«

Te besede ji je zašepetal Robin. Priklimala je in nemudoma izpolnila njegovo povelje. Vzela je čevlje in po prstih odšla po hodniku, dokler ni dospela do nekih vrat. Tu se je ustavila in čakala. Kmalu je zaskočila, da se ji Robin bliža.

»Ali so vrata odprta?« je tiho vprašal.

Hodnik je bil tako ozek, da je začutila rokov njegove srajce na svojem obrazu, ko je šel mimo nje. Vrata niso bila popolnoma zaprta, vendar jih ni bilo mogoče odpreti popolnoma brez šuma.

Sovražnik je bil medtem pri glavnih vratih in se trudil, da bi jih odprl. Robin je čakal dokler oni zunaj ni začel zopet ropotati s ključki, tedaj se je s hrbotom uprl v vrata. Sunkoma so se odprle. Robin pa je iztegnil roko, prijel deklico za laket in jo potegnil za seboj. Znašla sta se v kuhinji, kjer je zrak zaudarjal po zemlji in plesnobi. Robin je tipal po mokrih stenah, dokler ni našel drugih vrat.

Z druge strani hiše se je slišal močan ropot. Nekdo je hotel s silo odpreti hišna vrata. Robin je izbrlil ta ropot in se z vso silo zagnal v vrata, ki so takoj popustila. Znašla sta se na prostem, v gozdu.

»Ali si vzela plašč s seboj?« jo je tiho vprašal. Njegove ustnice so bile tik njenega ušesa. Dotik njegovega poraslega lica ji ni bil več neprijeten.

»Toliko bolj!« Pridi za menoj! Zmočila si boš sicer noge, a zaradi tega pač še ne boš umrla. Drži se mojega rokava... če se ustavim, stori tudi ti tako.«

Korakala sta skozi visoko travo in grmičevje. Ta kraj je nekdo bil vrt. Skoraj brez šuma sta se plazila proti robu gozda. Deklica ni niti za hip zaostajala za svojim spremljevalcem. Njene nogavice so bile premočene. Stopila je na trn, a se je z vso silo obvladala, da ni zakrčala. Po ovinkih sta se približala gozdu. Če bi bil dan, bi se mogla videti Švedovo hišo.

Naslonila se je nanj in obula čevlje, drugega za drugim. Njene svilene nogavice so bile vse razcefrane, vendar je bila vesela, ko je začutila, da zopet stoji na podplatu.

Sedaj se pa nama ne mudi več tako zelo. Precej časa bo prešlo, preden ona dva preiščeta vso hišo in vrt. Tudi Lenny ne more med drevjem metati nožev s takšno lahkoto, kakor na prostem.

Nekaj ga je spravilo v dobro voljo, kajti stila je, kako se je tiho zasmeljal. Zopet je pospešil korak. Bila sta že precej oddaljena od hiše, ko sta dospela na pot, ki je vodila navzdol po griču. Drevje je postajalo zopet redkeje. Nenadoma pa jo je Robin zgrabil za roko in obstal.

(Dalje sledi.)